

מבית לוי

פסקי ומנהגי מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל
גאב"ד ור"מ זכרון מאיר ב"ב ובעל "שבט הלוי"
ע"י הגאון רבי משה שטיין שליט"א

בס"ד,

גליון 39 פרשת ויגש

עשרה בטבת שחל ביום שישי

שחרית

תפלה וקרה"ת כרגיל בכל עשרה בטבת.

רחיצה

אין להחמיר ברחיצה בחמין לכבוד שבת^א.

תספורת

מותר לכבוד שבת וכן נטילת ציפורניים.

טעימת התבשילין בערב שבת

כשמבשלים לצורך שבת ויש צורך לטעום את המאכלים אם יש בהם מספיק מלח ותבלינים מותר לטעום בחיך ולפלוט מיד^ב.
ויש להחמיר לטעום מעט ושלא יגיע שיעור כל הטעימות בכל היום לכדי רביעיית^ג.

מנחה

קוראים ויחל ואין אומרים וידוי ונפילת אפים^ד.
[גם הנוהגים לומר אבינו מלכנו בתענית ציבור במנחה אין אומרים בער"ש כמ"ש במ"ב (סי' תר"ב סק"ג, לגבי עשרת ימי תשובה)].

מרן זצ"ל התפלל מנחה סמוך לכניסת השבת בזמן הדלקת הנרות וזירז הציבור כדי שיספיקו לקרוא ויחל, ולומר ענגו היחיד והשליח ציבור, והכהנים לשאת כפים כהלכה.

סיום הצום

מתענים ומשלימים את הצום עד צאת הכוכבים של ליל שבת^ה.

קידוש בין השעה השישית לשעה השביעית

מרן זצ"ל נהג בביתו לעצמו לא לקדש בין השעה השישית לשעה השביעית^ו, אך מעולם לא הזכיר ברבים לנהוג כן, ואף כשהיו אורחים על שולחנו לא נהג בהנהגה זו.

א. מ"ב (ס' תק"ג סק"ז) מב"ח וא"ר.

ב. בשו"ע (סי' תקס"ז ס"א) פסק המחבר שיכול לטעום ולפלוט בתענית ציבור וברמ"א כתב דיש מחמירים בכל תענית ציבור והכי נוהגין ובמשנ"ב (סק"ז) כתב להתיר בשאר תענית ציבור לצורך לבד מתשעה באב ויום הכיפורים.

ג. בסעיף ב' (שם) הביא המחבר ב' דעות די"א דמותר כל פעם לטעום מעט מעט עד שיצטרף במשך כל היום לרביעיית וי"א שבכל פעם יכול לטעום כדי רביעיית ואפילו כמה פעמים ביום, ובמשנ"ב (סק"ה) דמהא שכתב במחבר י"א וי"א משמע שדעתו להקל, ובחי"א העתיק רק דיעה א' ואפשר שטעמו משום דמ"א הביא בשם כמה ראשונים כדיעה א'.

ד. מ"ב (ס"ק י"א).

ה. שו"ע (סי' רמ"ט ס"ד), וכתב הרמ"א שבתענית ציבור צריך להשלים עד צאה"כ, והכי נהוג.

ו. מקור המנהג במג"א (סי' רע"א סק"א).

קובץ שאלות

מהגאון רבי משה שטיין שליט"א
רב ביהמ"ד קהל חסידים קרית הרצוג ב"ב

בס"ד

תספורת בתענית

בגמ' (ר"ה יח): איתא דרבי יהושע הסתפר כשגזרו תענית ציבור בחנוכה להראות בזה שלא עשו כראוי כשגזרו תענית בחנוכה. משמע דבתענית אסור להסתפר, ובטורי אבן שם הקשה איני יודע מה ענין שסיפר לתענית וכי תענית אסור בתספורת.

וברוח חיים לרבי חיים פלאגי' (סי' תקס"ו ס"ד) הביא להלכה מגמ' זו שאסור להסתפר בתענית, וכ' שבעשרה בטבת שחל בשבת מותר בתספורת לכבוד שבת.

קידוש במקום סעודה בליל שבת על מיני מזונות

שאלה: אנשים רבים מתקשים לאחר צום לאכול סעודה מיד ועל כן הם אוכלים מיני מזונות עם קפה ולאחר הפסקה של זמן אוכלים סעודה.

האם בליל שבת שלאחר הצום הם יכולים לקדש, לאכול מיני מזונות ולשתות כוס קפה, ורק אחר זמן ליטול ידיים, או שיש בזה חסרון של קידוש במקום סעודה כיון שאין אוכלים מיד פת.

תשובה: כת' השו"ע (סי' רע"ג ס"ה) כתבו הגאונים אפילו אכל דבר מועט [היינו שיעור כזית] או שתה כוס יין שחייב עליו ברכה יצא ידי חובת קידוש במקום סעודה וכו' ודווקא אכל לחם או שתה יין אבל מיני פירות לא.

ובמשנ"ב (ס"ק כ"ה) כתב אפילו שתה יין וכ"ש אם אכל מיני תרגימיא מחמשת מיני דגן שיצא דהם חשיבי טפי לסעודת שבת מיין. ועיין בח' רעק"א ובתוספות שבת שלכמה ראשונים אינו יוצא יד"ח קידוש במקום סעודה ע"י כוס יין, ועל כן נראה דאין להקל בזה אלא במקום הדחק.

ובמשנ"ב (ס"ק כ"ז) די"א (לבוש ועוד הרבה אחרונים) שאינו יוצא ברביעית רק צריך לשתות מלבד הרביעית של הקידוש, ובשעה"צ (ס"ק כ"ט) דבשחרית יש לסמוך על המקילין אם אין לו יין כל כך, אבל בקידוש של לילה אין להקל בזה, ואפילו אם ישתה עוד כוס אחד אחד בלילה, ג"כ יש לעיין אם לסמוך ע"ז דכמה ראשונים חולקים על זה כמ"ש בחי' רעק"א.

ומשמעות המ"ב הנ"ל (ס"ק כ"ה) שלא החמיר אלא ביין, אבל אכילת מזונות עדיפא מיין, לגבי קידוש במקום סעודה.

ובביאור הלכה (ד"ה כתבו הגאונים) ובספר מעשה רב כתב שהגר"א אף בקידוש היום לא היה מקדש אלא במקום סעודה, ולא מיני תרגימיא או יין.

והנה בקידוש היום מנהג העולם לקדש על מיני מזונות, אמנם בליל שבת כתב ר' יצחק אלחנן (שו"ת עין יצחק או"ח סי' י"ב) שאם אפשר ראוי לחשוש לשיטות הראשונים ולקדש על סעודת פת, ובפמ"ג (א"א סי' רע"ג ג) שאף שיוצא ביין לכתחילה טוב פת.

ועל כן למעשה אם אפשר יקדש ויטול ידיו לסעודה מיד, אבל מי שקשה לו לאכול את הסעודה מיד, יכול להקל לקדש על מיני מזונות, ואחר זמן ליטול ידיו לסעודה.